

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

/2021 оны 3 сарын байдлаар/

№	Үзүүлэлт	<u>БООТ</u>	<i>Сумдын эмнэлэг</i>	<i>Өрхийн эмнэлэг</i>	<i>Хувийн эмнэлэг</i>	<i>Цэргийн анги</i>	<i>Нийт дүн</i>
1	Нийт үзлэг	23246	29730	17926	14190	1759	86851
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	8181	10405	6449	2717	1637	29389
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	2546	6795	5324	1359		16024
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	8224	6126	2324	3402	123	20199
5	Нийт төрөлт	326	100				426
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	1828	1005		1002	16	3851
7	Нас баралт	4	31	18			53

№	Үзүүлэлт	<u>2020.3</u>	<u>2021.3</u>	<i>Өөрчлөлт</i>
1	Нийт үзлэг	78511	86851	8340
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	16844	29389	12545
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	14617	16024	1407
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	20272	20199	-73
5	Нийт төрөлт	424	426	2
Үүнээс	Гэрийн төрөлт	3	2	-1
	Охидын төрөлт	29	25	-4
	Охидын төрөлтийн эзлэх хувь	6.8	5.8	-1
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	4241	3851	-390
7	Нас баралт	77	53	-24
	0-1насны эндэгдэл	6	3	-3
	1-5 насны эндэгдэл	1	1	0
	Хурц халдварт өвчин	90	16	-74

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2010.3 сар	2021.3 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	14.1	7	-7.1
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	356	369.1	13.1
Үүнээс охидын	хувь	7.2	12	4.8
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	12.8	2.2	-10.6
БЗДХ	10000 хүн амд	14.8	4	-10.8
Үүнээс өсвөр үе	хувь	9.5	24.1	14.6
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	74.7	77.1	2.4
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	30.9	45.1	14.2

I. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 86851 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 52.2%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 3851 хүнийг 24760 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.4 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.
- Түргэн тусламжийн 2518 дуудлагад явж үйлчилсний 387/15.3%/ нь алсын дуудлага, 228/9%/нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна. Нийт дуудлагын 82.1% -д 0-20 минутны дотор гарч үйлчилсэн байна .
- Нийт эмийн сангууд 19213 жор хүлээн авч, 2тэрбум 450 сая төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.

- ЭЭСангуудад нийт 3931 жор ирсний 55,7% /2190/ нь ЭМДаатгалын, 2,6%/104/ мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 41,6% /1637/ нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 64,5% байна.

II. БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

- 3 сарын байдлаар 20199 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 73 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 61,4% нь шинэ өвчлөл байна.
- Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:
 1. **Хоол шингээх эрхтний өвчин-5338** /47,7% шүдний цоорол, 27,3% ходоодны, 7,9% элэгний үрэвсэл/
 2. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-2636
 3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-2507 /Артерийн даралт ихдэх 56%, зүрхний ишемит өвчин 26,5%/
 4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-2174
 5. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-1791
- 3 сарын байдлаар 432 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба осол гэмтлээр 9 хүн нас барсан нь өнгөрсөн оноос 2-р буурч, өвчлөл 132 тохиолдлоор өссөн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсдын 11,1%/1/ нь амиа хорлосон-/Мн-1/, 44,4% /4/ нь зам тээврийн осол-/Бд-1, Гт-1, Нн-1, Өо-1/, 44,4% /4/ нь бусад ослоор /Бо-1, Цц-2, БОЭТ-1/ тус тус эндсэн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсад нь 77,7% /7/ эрэгтэй ба 2 нь эмнэлэгт хүргэгдсэн боловч хоног болоогүй нас барсан байна. Бусад тохиолдлууд эмнэлгийн ямар нэг тусламж авч чадаагүй газар дээрээ нас барсан байна.
- Оны гарсаар 53 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 16,9% нь осол гэмтлээр, 18,8% нь хорт хавдраар, 3,7% нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 1,8% нь нярай үеийн эмгэгийн улмаас нас барсан байна. Нийт нас баралтын 7 нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ, хээр гадаа нас барсан байна.
- Нялхсын эндэгдлийн 3 /Но-1, БОЭТ-2/ тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 амьд төрөлтөд 7% байна.
- Нялхсын эндэгдэл 2020 онд 50% нь эрт нярайн эндэгдэл байсан бол 2021 онд 33,3% нь эрт нярайн, 66,6% нь сараас дээш насны хүүхэд 2 байгаа ба хатгаагаар эндсэн байна
- БОЭТөвд 4 эндэгдэл тохиолдож задлан шинжилгээ 75% тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
- **Нас баралтын шалтгаан:**
 1. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-24
 2. Хорт хавдарын нас баралт-10
 3. Бэртэл хордлого гадны шалтгаант нас баралт-9
 4. Хоол шингээх эрхтний өвчин-4
 5. Төрөх, перинаталь үед үүсэх эмгэг-2/ нярай/
 6. Уушигны хатгаа 2
 7. Бөөрний эмгэг 1
 8. Үжил-1

III. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 426 эх төрж 428 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 2 төрөлтөөр хүн амын төрөлт өссөн байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,8% / 25/ охидын төрөлт эзэлж байгаа нь анхаарал татаж байгаа үзүүлэлт байна./Бо-1, Бу-1, Гт-1, Сэ-1, Хб-3, Хх-1, Цо-1, Шб-7, Өо-3, Эх-5, Бг-1/.
- 3 сарын байдлаар 158 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 369,1 байгаа нь өнгөрсөн оноос 13,1-р өссөн үзүүлэлт байна. Өсвөр насны охидын үр хөндөлт-19/12%/ Бд-2, Бу-2, Гт-1, Мн-1, Но-1, Нн-1, Цо-2, Цц-2, Шб-2, Өо-3, Эх-2/ байна.
- Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд 13,1-р , охидын үр хөндөлт 4,8-р нэмэгдсэн байна.
- 3 сарын байдлаар сард дундажаар 4522 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 61,4% эзэлж байгаа нь өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн хэдий ч хангалтгүй байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 6 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,1%-г эзэлж байгаа ба 22 хүүхэд туранхай, 12 хүүхэд өсөлтийн хоцрогдолтой байна.
- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 2,4-р, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 14,2-р тус тус нэмэгдсэн байна.

IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 71 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 131 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт халдварт өвчний 4,2%-г салхинцэцэг, 5,6% сүрьеэ, 8,4%-г гар хөл амны өвчин, 5,6% цусан суулга, 40,8%-г БЗДХ өвчин тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 13,7% нь жирэмсний үзлэгээс 27,5% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 37,9% нь өвчний учир амбулатороор, 20,6% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

ДЭЭРХ ҮЗҮҮЛЭЛТЭЭС ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ /2 сарын мэдээлэлд өгч байсан анхаарах асуудлуудаас хүүхдийн хяналтаас бусад асуудалд гарсан өөрчлөлтгүй хэвээр байна. /

1. Охидын төрөлт, үр хөндөлт, БЗДХ өмнөх жилээс нэмэгдэх хандлагатай байгаад анхаарч өсвөр үеийн эрүүл мэнд, ялангуяа нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулахад илүү үр дүнтэй ажил зохион байгуулах шаардлагатай.
2. Үр хөндөлт хүсээгүй жирэмслэлт нэмэгдсэн байгаад анхаарч нөхөн үржихүйн насны эмэгтэйчүүдийн дундах жирэмслэлтээс сэргийлэх аргын хэрэглээ, зорилтод бүлгийн хяналт, үр хөндөлтийн дараахь зөвлөгөө, давтан үр хөндөлтөөс сэргийлэх үйл ажиллагааг сайжруулах
3. Гэрийн 2 төрөлт нь алслагдсан хөдөө орон нутагт биш, аймгийн төв дээр тохиолдсон байгаа нь хөдөө орон нутгаас ирсэн эхчүүдийн хяналт, төрөх дөхсөн эхчүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.
4. БЗДХ-н 72,5% нь идэвхгүй үзлэг тандалтаар илэрсэн байгаа нь хүн амын дундах өвчлөлийн тархалт өндөр байгааг харуулж байгаа ба урьдчилан сэргийлэх үзлэг, илрүүлэлтийг идэвхжүүлэх шаардлагатай.
5. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болсон хоол боловсруулах эрхтэний болон зүрх судасны эмгэгийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулах, мэдээлэл сургалт сурталчилгааг идэвхжүүлэх
6. Осол гэмтлийн өвчлөл өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн байгаа ба өвчлөлийн 26%, нас баралтын 44,4% зам тээврийн осол байна. Мөн осол гэмтлийн өвчлөлийн 86,4% нь гадны шалтгаан, орчин нөхцөл, ажлын байрны аюулгүй ажиллагаатай, 13,6% хүчирхийллийн шалтгаантай байгаад анхаарч осол гэмтлийн өвчлөл нас баралтыг бууруулахад салбан дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах шаардлагатай.
7. Нас баралтын голлох шалтгаан нь цусны эргэлтийн тогтолцооны эмгэг буюу тархинд цус харвалт, зүрхний ишемит эмгэг зэрэг сэргийлж болох эндэгдэл тэргүүлж байгаа ба эрт илрүүлэлт, хяналтыг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.

Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б. Мидэрсүрэн, Д. Гантогтох